

Разговори са децом

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА

Каријерни избор има за циљ да млади пронађу професију која највише одговара њиховим интересовањима и вештинама. Млади који су пронашли одговарајући посао су много задовољнији и продуктивнији, имају мањи ризик од незапослености и много стабилнију професију коју нису склони да мењају. Ово су јако важни предуслови за лични раст и развој независне личности. Аутономни грађани, као што су они, представљају важан део демократског друштва. Само они који су довољно информисани и ангажовани могу донети независне и одговорне одлуке за заједнички живот у демократској коегзистенцији.

Ђорђе, ваш петнаестогодишњи син, је у последњем разреду основне школе. На родитељском састанку наставник је нагласио значај избора занимања за ученике, а томе је придружио и подршку родитеља. Подстакао је све родитеље да разговарају о томе и код куће и у кругу породице. Приметили сте да Ђорђе не прича сам на ову тему. Одлучили сте да започнете разговор о томе. Али како ће успети овај разговор?

Одаберите једну од понуђених могућности и наставите са читањем текста на наведеној страници.

Идите на [стр. 3!](#)

Идите на [стр. 4!](#)

Идите на [стр. 5!](#)

„Пар једноставних правила:

Будите укључени, али немојте контролисати

Саветујте, али не одлучујте

Подржите, али немојте доминирати.“¹

Додатне информације / материјале / видео записе можете пронаћи овде:

QualifaX: Database for further and higher education in Ireland (Department of Education and Skills, Ireland)

http://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=179&Itemid=207

Сви родитељи желе најбоље својој деци. С обзиром на очекивану професију њихове деце, многи родитељи повезују каријерни избор са високим статусом, сигурним запослењем и добрим примањима. И многи верују да се то може достићи само универзитетском дипломом.

Међутим, претње и приговарања вероватно неће помоћи да убедите Ђорђа како је потребно да заврши школу са добрим оценама. Због тога је важно успоставити и одржавати добру атмосферу за разговоре. Тиме се вашем сину омогућава могућност да упражњава своје демократске компетенције. Уколико то чините, морате се удаљити од такозваних деструктивних порука. На [стр. 6](#) можете прочитати савете и важне сугестије.

Покушајте путем отвореног разговора да пронађете Ђорђова интересовања и стремљења у свету рада. Онда можете заједно да пођете у потрагу за пословима који одговарају овим очекивањима.

На [стр. 7](#) се налазе важни савети и сугестије за родитеље који желе да подрже Ђорђа у његовој потрази за одговарајућом професијом.

Један од најважнијих изазова у развоју адолесцента је постати независан од породице и родитеља. Због тога је избор каријере критичан, ако не и најважнији корак у животу младе особе ка независном и самодетерминишућем постојању.

Ви сте, као одрасла особа и као родитељ, у потпуности свесни значаја ове одлуке, потпуно је разумљиво да што више подржавате и саветујете свог сина. Међутим, имајте на уму да је на крају Ђорђе тај који треба да живи са тим и носи последице своје одлуке. Своје каријерне тежње ће дуже одржавати, а радиће више и учити боље уколико и сам буде активно одлучивао у избору своје каријере.

Стога је препоручљиво издржати неактивност свог сина, чак и ако вам то буде тешко, уместо да својим чињењем попуните постојећу празнину. Уколико сувише заговарате Ђорђа, то може за резултат имати снажно контрареакцију са његове стране. Сасвим је могуће да убудуће више неће обраћати пажњу на вас у вези те теме.

На [стр. 7](#) прочитајте предлоге и савете о томе како у тишини подржати свог сина.

Изгледа сте пронашли прави приступ да укључите свог сина у разговор о његовој будућности. Честитамо!

Објасните Ђорђу да је избор професије само његов, као што и сам мора носити последице тога. Међутим, као родитељ и као важна особа са богатим животним искуством и знањем, морате увек бити доступни и пружити му помоћ у вези његових упитаности и проблема.

На [стр. 7](#) можете прочитати више информација о предлозима и конкретним чињењима.

Деструктивне поруке²

Поруке и изјаве које провоцирају непријатна осећања и деловање код деце се називају деструктивне поруке. Родитељи који су склони деструктивним порукама не поштују децу и нису толерантни према дечјим осећањима и мислима. Поштовање и толеранција су основне демократске вредности, а својим деструктивним порукама можете бити неуспешни у комуникацији са вашом децом. Као резултат, од деце ћете добити кратке, одбрамбене одговоре, осећање неразумевања и деградације. Ове врсте порука воде у конфликте и понекад могу да зауставе процес комуникације.

Деструктивне поруке могу ометати психолошки развој деце. Деца нису у могућности да развију свој пуни потенцијал и постану јаке личности ако стално слушају негативне, деградирајуће поруке. С друге стране, снажне личности, ставови који се поштују и толеранција једних према другима су базични захтеви за грађане у демократском друштву.

Обука

Да бисте вештине комуникације учинили демократичнијим, требало би прво да budete свесни својих постојећих навика у комуницирању.

У следећем тексту наћи ћете различите деструктивне поруке. Пажљиво посматрајте своје понашање у комуникацији у току једне недеље. Сваки пут када користите неку од наведених реченица док комуницирате са својим дететом, додајте црту иза постојећег текста.

Деструктивне поруке

Командовање, наређивање

- Мораш...
- Хајде, спреми...
- Реци добар дан...
- Понашај се...

Презир, опомена, претња

- Увек чиниш...
- Никада не...
- Ако не урадиш... онда...
- Када ћеш напокон...
- Колико пута морам да ти кажем да...

Моралисање

- Били бисмо поносни на тебе, али нас увек изневериш, јер...
- Мама је јако тужна јер си био/ла ужасно безобразан/на.
- Има на стотине гладне деце која би радо јела ово.
- Једном лажов, увек лажов...

Саветовање и упоређивање

- Да сам на твом месту ја бих...
- Деца друге деце би...
- Твоја сестра увек спреми своју собу...
- Сви се слажемо са тим. Али ти...

Како да подржим своје дете у избору каријере и успем у томе?

- **Птица раноранилица...** како бисте избегли притисак, покушајте да се усмерите на тему избора каријере у ранијој фази. Ако сте неодлучни, имате довољно времена да истражујете разне професионалне групе.
- **Каријерна склоност:** Разговарајте са својим сином о његовим жељама, идејама и очекивањима.
- **Изузетно важно:** Отвореност. Пажљиво слушајте свог сина. Иако ће вам многе његове идеје изгледати нереално или недостижно, немојте покушавати да утичете својим погледима на њега.
- **Немам идеју...** Ако Ђорђе практично нема идеју о томе уком правцу избора професије да иде, саветује се да му поставите следећа питања:
 1. У чему посебно уживаш док радиш? Шта је твоја страст? Који су ти хобији?
 2. У којим професијама би могао да примениш те вештине, у којим подручјима рада су потребне твоје снаге и способности? Које професионалне делатности се баве питањима која су теби важна?
- **За и против:** Ако је јасно професионално усмерење вашег сина, покушајте да направите листу заједно са њим о потенцијалним предностима и несотацима. То убрзо може показати да ли је жељено занимање прикладно или није најбољи избор.
- **Постаните активни:** подржите Ђорђа у потрази за информацијама о посебним професијама и обукама у вези са тим. Али пустите га да то уради сам, као што су телефонски позиви и интересовања, договарање састанака са саветником за каријерно вођење, прикушљање материјала за пријаву...
- **Пракса, пракса, пракса:** за многе младе људе су одређена практична искуства много кориснија у њиховој потрази за каријером него сами описи послова. Због тога охрабрите Ђорђа да окуси посао она лицу места или да добије информације из прве руке кроз важне разговоре са познаницима и рођацима о њиховом занимању.
- **Потешкоће:** Потешкоће могу настати ако се мора размишљати о другој професији или ако није могуће имати практичну обуку или радну праксу. У таквим случајевима, преузимате функцију охрабривања вашег сина да настави своју потребу и да не гура главу у песак.
- **Уради сам:** Колико вам може бити тешко да прихватитет: коначну одлуку мора донети ваш син сам. Најлакше је применити одлучену ако је особа у потпуности иза свог избора. Попут тога, вашем сину мора бити јасно да ће морати сам да носи последице свог избора. То значи да је потребно да схвати да је одговоран за своје чињење. Започињање са одлучивањем и живот са последицама је целоживотно искуство. Штавише, обавеза је свакога да донесе одлуке базиране на информацијама и да сноси одговорност за њих је једнако важно за демократски начин нашег живота и за коегзистенцију. Због тога почетак никада није преурањен.

„Разговори са децом – Професионална оријентација” су настали на основу следећих референци:

¹ Qualifax, the national learners` database. *The Parent's Role in Career Selection: How important is the role of the parent in the career guidance process?* Database for further and higher education in Ireland (Department of Education and Skills, Ireland) retrieved 19.03.2019. http://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=179&Itemid=207

² Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt, 74 ff

Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt.

Kurz, Susanne. 2014. «Unterstützen- nicht besser wissen!» *Das Schweizer Elternmagazin Fritz und Fränzi*, Mai, 76-77.

Qualifax, the national learners` database. *The Parent's Role in Career Selection: How important is the role of the parent in the career guidance process?* Database for further and higher education in Ireland (Department of Education and Skills, Ireland) retrieved 19.03.2019.

http://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=179&Itemid=207